

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23

Fylke: Akershus

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Nordre Holand

Emne: Bordskikk til hverdags

Bygdelag:

Oppskr. av: Fr. G. Skredsmo

Gard:

(adresse): Løken i Soland

G.nr.

Br.nr.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Etter egen kjennskap. I samråd med flere*
- B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Nå spiser en på kjøkkenet. (På en alm. bondegård)

1. Ja

2. Nå finnes sikkert ikke en bondegård i bygden uten at alle sitter ved samme bord - men inntil for 20-30 år siden skal ha forekommet at husboudsfolket spiste i spisestuen og hadde bedre mat.

3.4.5.6. Besvart under 2. Spisestuen benyttes ved særlige anledninger, f. eks ved besøk.

7. Faste plasser er alminnelig. Etter vask. Føke etter noen bestemt grunn.

8. Ukjent

9. Nei

10. Vet ikke noen bestemt regel, men har forstått det slik at - ved selskaper - mannen i huset ofte sitter for enden av bordet, vel mest for å ha oversikt til gjestene.

11. I alm. vasker en ikke hendene uten at en har arbeidet så hendene blir skitne. Løken har - så vidt vites - alltid her vært skikk å ta av sig.

- 12. Funtil for ca. 70 år siden brüktes å spise grünt av samme fat. En kopp skümmet^{milk} - myse - eller sirüpsvann til hver, som grüntskæen ble dyppet i.
- 13.14. Ukjent
- 15. Ja. Er aln. fründelis.
- 16. Ikke nñ. Ble brükt av og til for, hvis kaffen var for varm.
- 17. Vit ikke når gaffelen kom i brük, men har vart aln. helt til for noen få år siden, at en til hverdags (ikke i selskapsliv) mest benyttet bordkniven
- 18. Ikke tollekniv, men aln. tynn bordkniv.
- 19. Funtil for 50 år siden forekom at gamle folk hadde (som vane) sin egen skje (trestøje) som ble oppbevart på et bestemt sted, t. eks. en sprekk i veggen. Vask av skjeer, som ble brukt av flere, var blitt aln. for ca. 70 år siden
- 20. Tallerkener av stentøy var kommet i brük for over 1 hundre år siden, men kan skje ikke helt til hverdags. Dype tallerkener kom visstnok i aln. brük da Jelles grüntfat ble slutt (se om 12)
- 21. Nei
- 22. Hvis bordet er gammelt (og styggt) brükes votedük - ellers ikke.
- 23. Funtil for ca 60 år siden ble visstnok aln. maten delt ut. (skiftet)
- 24. Var visstnok mest brükt for kjøtt, flusk o. l.
- 25. Ukjent
- 26. Far, mor eller eldre søsken hjelper barna. Fra 3-4 års alderen ofte klare sig selv ved bordet.

27. Skal ha forekommet - men ikke alminnelig.
28. I hjem med personlig kristne blir det lest (stille) bordskønn før og etter måltidet. Høit lesing av bønner er sjelden. Blir da ofte fremført av det yngste barn som kan gjøre det.
29. Har vistnok vært ganske alm. å kenne smake.
30. Anses vel neppe passende å "stor skratte"
31. "Mannen viste ikke at teirringa var gal før ho sang når ho åt."
32. Anses for en sømmelig skikke - blir ikke alltid overholdt.
33. Takke for maten blir i noen hjem sagt - i andre ikke (til hverdags). I tilfelle til den som har servert maten (matmoren)
34. Vel bekommen! - Eller kanskje mest alm. blant godt kjente: "Jeg kommer nok, når de er blideste." - Eller vedk. sa ikke noe m. h. t. måltidet.
35. Har vært - og er fremdeles - nok så alminnelig hvis vedk. er kjenning.
36. Ja, hvis vedk. kan menes å komme på besøk.
37. Alm. bra traktement. Ikke ekstra
38. I de siste 10 år er her i bygden blitt ytterst få grannelag som har beholdt skikken å gå til hinannen. De fleste steder kommer aldri noen andre enn slektninger og særlig besøkende. Før var alm. at kjente folk skulde ha kaffe.
39. En gjest på besøk blir alm. plassert i stuen, og spiser sammen med noen av husets folk.

40. Skikken forsvinner efterhvert. Enkelte
brüker skikken enda

41. Nesvart. (39)